

УДК 81.255:811.161.2 (043.2)

Ксенія ТКАЧУК*Національний авіаційний університет, Київ*

ВИТОКИ Й ОСНОВНІ ЕТАПИ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ТРАДИЦІЇ

Історія українського перекладу бере свій початок із середньовіччя, де Костянтин та Мефодій перекладали Святе Письмо старослов'янською мовою. З цього моменту історія нашої перекладацької діяльності на території України поділяється на 3 важливі етапи, які мають свої особливості:

- 1) Перекладацька діяльність в Київській Русі (X-XIII ст.);
- 2) Розвиток перекладу в Україні в період Московського Царства та Речі Посполитої (XVI-XVIII);
- 3) Перекладацька та перекладознавча діяльність в Україні в XIX-XXI ст.

Усі вище згадані періоди мають власні ознаки та характеристики перекладу, які пропонуються до розгляду у цій роботі.

Із прийняттям християнства в Київській Русі (988 р.) великий попит був саме на переклад Святого Письма тогочасною руською мовою, тобто старослов'янською. За часів князювання Ярослава Мудрого було побудовано своєрідну перекладацьку школу, яка фактично виникла раніше, ніж відомі іспанські перекладацькі школи – Толедська та Північна. У той період не існувало певних правил перекладу, тому кожен діяч здійснював переклади на власний розсуд. Через це нерідко траплялися ситуації, коли оригінальний твір після роботи з ним був змінений.

У період XVI-XVIII ст. з'являються переклади не лише релігійних книг, а й зарубіжних творів. Так було перекладено із німецької мови “Люцифарі”. Дослідники звертають увагу на деякі особливості перекладу, як, наприклад, те, що польська та чеські мови виконували роль посередників в українському перекладі. З'являється і прямий переклад із латині. Через перебування України у складі інших держав український переклад втрачав свою популярність. Проте ми змогли ознайомитись із творами доби італійського Відродження. Особливістю перекладу цих текстів є наявність полонізмів. До уваги також варто взяти перекладацьку діяльність Григорія Сковороди, який працював із творами латинської та французької мов.

Через заборону використовувати для перекладу українську мову виникає явище переспівів. Приклад такого переспіву – “Енеїда” Івана Котляревського.

Цей етап також характеризується впливом європейської літератури та ідей Просвітництва на перекладацьку діяльність.

Виданий 1863 року “Валуєвський циркуляр” обмежив певні умови, потрібні для розвитку перекладу. Проте в цей період наші культурні діячі частіше працюють із англійськими текстами. Прикладом є переклад “Гамлета” Михайлом Старицьким та інших п’єс Шекспіра Пантелеймоном Кулішем. Відбувається розвиток певних принципів перекладу: дотримання змісту та правильний виклад ідей. У 1920-х роках активно здійснюється переклад американських письменників. Важливу роль зіграла робота Максима Рильського “Мистецтво перекладу”.

Поширеним явищем також став переклад зарубіжних творів з російської на українську мову. Із розвитком діяльності перекладу фахівці у цій справі все більше почали звертати увагу на теоретичні питання перекладу. Їх висвітлив відомий український мовознавець Олександр Фінкель у праці “Теорія і практика перекладу”.

Отже, розглянувши питання розвитку українського перекладу, ми можемо дійти висновку, що цей вид діяльності на території України бере свій початок з давніх часів та має багатовікову історію. Кожен період характеризується різними особливостями перекладу через певні історичні та складні політичні події в нашій державі. З кожним новим історичним етапом перекладацька діяльність людини органічно вдосконалюється, формується галузь перекладознавства.

*Науковий керівник: Ірина ДОЛЬНИК,
старший викладач*

УДК 811.111+811.161.2 (043.2)

Віталій ЧАРБАР

Мальтійський університет, Мсіда

ПОРІВНЯННЯ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ СПОСОБУ ДІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

У сучасній англійській мові існують різні підходи до класифікації способів дії, що пояснюється двома основними факторами: по-перше, одні й ті самі форми передають різні значення; по-друге, одне і те саме значення передається різними формами. Саме це перехрещення форм і семантики призводить до виникнення різних теорій інтерпретації способу як граматичної категорії. В цій роботі ми орієнтуємося на традиційну тричленну класифікацію Indicative, Imperative та Subjunctive, хоча і